

Richtlijnen van en voor het middelbaar beroepsonderwijs in de huidige coronavirus COVID-19-periode

Versie 7.0 d.d. 23 september 2021

Inleiding

Per 30 augustus is er voor het mbo de volgende fase aangetreden: m.i.v. deze datum is de anderhalve meter afstandsnorm in het mbo vervallen. In het vo vervalt deze norm per 25 september ook. Het kabinet laat per 25 september ook andere restricties als verplichting vervallen: max. groepsgrootte, mondkapjesplicht en het verplicht hanteren van looproutes.

Hiermee komt een einde aan een lange periode waarin slechts zeer beperkt fysiek onderwijs heeft kunnen plaatsvinden. Dat betekent niet dat alles meteen weer wordt zoals het was voor de coronapandemie. De overheid tracht nog altijd de verspreiding van het virus tegen te gaan door maatregelen die ook het onderwijsproces in het mbo en de mensen die daarbij betrokken zijn, raken. Studenten en werknemers moeten er op kunnen vertrouwen dat op een zo veilig mogelijke wijze zo goed mogelijk beroepsonderwijs gegeven wordt. De MBO Raad, AOb, CNV Onderwijs, FNV Overheid, FvOv, BVMBBO en JOB hebben daarom onderstaande richtlijnen bijgesteld in het licht van de maatregelen die per 25 september 2021 gaan gelden.

De richtlijnen beogen een hulpmiddel te zijn om in de scholen de maatregelen van het kabinet uit te voeren. Daaronder verstaan we ook de uitwerking van de maatregelen in het Servicedocument en in de Handreiking Verantwoord diplomabesluit. Daarbij willen we recht doen aan de verschillen tussen scholen, opleidingen en doelgroepen. Dat vraagt om zoveel mogelijk ruimte om op schoolniveau zelf invulling te geven aan hoe het onderwijs vorm krijgt. Bij het uitwerken van deze invulling worden de gebruikelijke processen van medezeggenschap en Professioneel Statuut gehanteerd.

Richtlijnen

Algemeen

1. Richtlijnen van het kabinet en de door de sector (met goedkeuring RIVM) voorgestelde protocollen zijn voor iedereen leidend en worden dus op alle instellingen nageleefd:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19>.
2. Scholen zorgen voor heldere communicatie over maatregelen richting personeel, ouders en studenten. Scholen zorgen voor een infographic met kabinets-regels, eventueel aangevuld met schooleigen gedragsregels.
3. Scholen spannen zich in om te voorkomen dat de effecten van de pandemie en de maatregelen die genomen worden studenten belemmeren bij het volgen van het, al dan niet aangepaste, onderwijsprogramma. Hierbij valt te denken aan:
  - Extra kosten kunnen bekostigd worden uit het studentenfonds indien de financiële positie van studenten hen niet in staat stelt om zaken te bekostigen (denk aan kosten i.v.m. online onderwijs, kosten voor beschermingsmiddelen, etc.). Uiteraard geldt dit voor zover het desbetreffende budget toereikend is.
  - Het voortduren van de pandemie kan studenten om gezondheidsredenen belemmeren om het onderwijs op school te volgen. In overleg wordt hiervoor naar een oplossing gezocht.

- Voor studenten kan er om gezondheidsredenen aanleiding zijn de anderhalve meter afstand ten opzichte van mede-studenten en personeel toch in acht te willen nemen. In overleg met de studentbegeleiding wordt hiervoor naar een oplossing gezocht.

Onderwijs en inzet personeel

4. Bij het organiseren van de praktische en onderwijsinhoudelijke invulling op school passen scholen de reguliere routes toe zoals onder andere beschreven in het Professioneel Statuut.
5. Instemmingsrecht, adviesrecht en informatierecht van ondernemingsraad en studentenraad blijven van toepassing, waarbij de termijnen voor overleg in redelijkheid worden ingevuld, zodanig dat snel besluiten kunnen worden genomen.
6. Medewerkers en studenten met corona gerelateerde klachten worden dringend geadviseerd zich te laten testen conform het landelijk testbeleid. In het geval een werknemers/student zich laat testen zal deze conform het RIVM testbeleid thuisblijven tot de uitslag bekend is (overleg met werkgever c.q. studiebegeleider over welke werkzaamheden je eventueel vanuit huis kunt doen). De werkgever kan werknemers en studenten waarvan ernstig vermoed wordt dat ze corona gerelateerde klachten hebben de toegang verbieden tot het gebouw of de gebouwen in afwachting van de conclusie van onderzoek daartoe¹. Naast het testen bij corona gerelateerde klachten roepen mbo-scholen medewerkers én studenten op om zich twee keer per week zelf te testen. Deze zelftesten zijn gratis verkrijgbaar via www.zelftestonderwijs.nl.
7. Het uitgangspunt van het kabinet is: "werk thuis als het kan en op 'kantoor' als het nodig is". Personeel dat gezond is, is in principe beschikbaar voor het verzorgen van het onderwijs op de school. Een personeelslid dat niet tot een risicogroep behoort (en onder normale omstandigheden op locatie werkt) maar zich wel ernstig zorgen maakt, gaat hierover in gesprek met zijn werkgever. In dat gesprek wordt beoordeeld of en hoe tot afspraken gekomen kan worden over de precieze invulling van de werkzaamheden. Per 25 september, kan er voor onderwijspersoneel om (gezondheids)redenen aanleiding zijn aanvullende maatregelen, zoals bijvoorbeeld de anderhalve meter afstand ten opzichte van collega's en studenten toch in acht te willen nemen. In overleg met de leidinggevende wordt hiervoor naar een oplossing gezocht. Hierbij realiseren wij ons dat het werken in het onderwijs behoort tot de vitale beroepen, waarvan de uitoefening in het belang van de samenleving zoveel mogelijk doorgang moet blijven vinden. Medische informatie van de werknemer hoeft niet gedeeld te worden met de werkgever of collega's. De bedrijfsarts kan hierbij worden betrokken. Verder geldt:
  - a. Het is aan Onderwijspersoneel dat behoort tot een risicogroep om de afweging te maken wel of niet deel te nemen aan het onderwijsproces op locatie. Over de invulling van het werken op afstand voert de werknemer overleg met de werkgever.
  - b. Het is aan Onderwijspersoneel met gezinsleden/huisgenoten die behoren tot een risicogroep of mantelzorg verlenen, de afweging te maken wel of niet deel te nemen aan het onderwijsproces op locatie. Het advies is om de regionale GGD ofwel de bedrijfsarts te consulteren hierover. Over de invulling van het werken op afstand voert de werknemer overleg met de werkgever.
8. Op grond van de Arbowet is het bestuur verplicht hun medewerkers voor te lichten over de maatregelen die zij tegen de besmettingsrisico's hebben getroffen en hen te instrueren over de wijze waarop zij de kabinets-richtlijnen moeten naleven. Besturen dienen toe te zien op het naleven van de instructies.

---

¹ Dit conform artikel 9 bijlage f van de cao MBO

9. Op elke school is een vertrouwenspersoon benoemd.² Een ieder die een onveilige situatie ervaart of signaleert, en/of die belemmeringen ervaart om dit bespreekbaar te maken met de betrokken personen kan zich wenden tot de vertrouwenspersoon.

Studenten die behoren tot een risicogroep kunnen worden vrijgesteld van fysiek onderwijs. Dit is de beslissing van studenten en/of ouder(s)/verzorger(s) in overleg met de school. Studenten van wie gezinsleden tot een risicogroep behoren of die mantelzorg verlenen kunnen worden vrijgesteld van fysiek onderwijs. Dit is de beslissing van studenten en/of ouder(s)/verzorger(s) in overleg met de school.

Gebruik ruimten

10. In gebruiks- en verkeersruimtes worden maatregelen genomen om de hygiëne en luchtkwaliteit te bevorderen. Dat betekent dat er wordt zorggedragen voor voldoende beschikbaarheid van zaken als:
- Desinfecterende middelen
  - Zeep
  - Papieren handdoekjes
  - Oppervlaktesprays
  - Schermen tussen werkplekken
  - Prullenbakken.
11. Praktijkruimtes die gebruikt worden voor praktijkexamens en -lessen kunnen worden gebruikt met inachtneming van kabinets-richtlijnen en de brancheprotocollen die gehanteerd worden in de desbetreffende branches. Dit geldt ook voor ruimtes die in gebruik zijn als interne leerbedrijven.
12. Ruimtes worden goed geventileerd en tafels en apparatuur worden bij wisseling van de bezetting van een ruimte afgenomen met desinfecterende spray.
13. Deuren zoveel mogelijk openzetten zodat deze niet door studenten geopend te hoeven worden.
14. Er wordt zo min mogelijk met papier gewerkt. Opdrachten worden digitaal gegeven, gemaakt en ingeleverd.
15. Bij gebruik van niet-persoonsgebonden kluisjes worden die na gebruik schoongemaakt met (desinfecterende) schoonmaakmiddelen.
16. Voor kantines geldt geen maximum meer, ook is het dragen van een mondkapje niet meer verplicht.
17. De anderhalvemeternorm is vervangen door het advies: "Geef elkaar de ruimte. 1,5 meter blijft een veilige afstand." Per 25 september is het niet meer verplicht om looproutes te hanteren, maar het kan afhankelijk van het gebouw passend zijn om toch met looproutes te werken om onnodige contacten te vermijden.

Luchtkwaliteit

18. Voor een volledig overzicht van richtlijnen rondom ventilatie en de onderbouwing ervan wordt verwezen naar:
- De algemene richtlijnen van het RIVM: <https://lci.rivm.nl/ventilatie-en-covid-19>
  - De Arbo-catalogus MBO: <https://arbocatalogusmbo.nl/inrichtingseisen-gebouw/binnenklimaat/>
  - Programma van Eisen Frisse Scholen 2021: [RVO Frisse Scholen](#)

---

² Dit is conform artikel 10.1 lid 7 cao MBO

- AOb handleiding ventilatie: [Handreiking-ventilatie-mbo-en-hoger-onderwijs.pdf \(aob.nl\)](https://aob.nl/handleiding-ventilatie).
19. De CO₂-concentratie is een meetlat om te weten of er voldoende luchtverversing plaatsvindt. Richtlijnen van het RVO en van de GGD geven aan dat de CO₂-concentratie in een les of verblijfsruimte bij normaal gebruik van de ventilatievoorzieningen idealiter onder de 800ppm blijft. Daarnaast geldt volgens het programma Frisse Scholen voor nieuwbouw 950ppm als streefwaarde. 1200ppm is de wettelijke norm en indien deze grens wordt overschreden neemt de instelling extra maatregelen of wordt, waar mogelijk, de ruimte niet ingeroosterd.
  20. Waar mogelijk wordt geen recirculatie toegepast. Er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk directe toevoer van lucht van buiten en afvoer van lucht van binnen.
  21. Waar dat nog niet gebeurt is wordt op zo kort mogelijke termijn de bestaande luchtbehandelingsinstallaties gecontroleerd.
  22. Instellingen plaatsen CO₂-meters in of stellen mobiele CO₂-meters ter beschikking voor lokalen en nader te bepalen drukbezochte plekken binnen het gebouw of instellingen doen geregeld metingen.

Mondkapjes

23. De algemene mondkapjesplicht is komen te vervallen. Echter kan het in enkele situaties kan wel verplicht zijn om tijdens de les een mondneusmasker te dragen, bijvoorbeeld bij sommige praktijklessen, waarbij het brancheprotocol van de betreffende sector wordt gevolgd. Zie voor de geldende brancheprotocollen: <https://www.mijn coronaprotocol.nl>.

Zelftesten

24. Het ministerie van OCW heeft alle mbo-scholen per brief (13 augustus 2021) geïnformeerd over het blijven gebruiken van zelftesten en het proces rondom (het bestellen van) deze testen. Ook heeft het ministerie een Q+A opgesteld met meest gestelde vragen. Scholen stimuleren het gebruik van zelftesten. Het doen van een zelftest is vrijwillig. Studenten en medewerkers nemen zelf de verantwoordelijkheid om zo'n test uit te voeren voordat zij deelnemen aan fysiek onderwijs. Geadviseerd wordt dit twee keer in de week doen, mits ze geen klachten hebben. Deze zelftesten zijn gratis verkrijgbaar via www.zelftestonderwijs.nl. Bij klachten (en een positieve zelftest) moeten zij zich laten testen in een GGD-teststraat. Zie voor de brief en de Q&A: [Vragen en antwoorden over corona zelftesten in het middelbaar beroepsonderwijs | Publicatie | Rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl/publicaties/2021/08/13/vragen-en-antwoorden-over-corona-zelftesten-in-het-middelbaar-beroepsonderwijs).

Vaccinatie

25. Scholen worden opgeroepen in overleg te treden met de GGD om het aantal gevaccineerden te vergroten. Hierbij kan gekeken worden naar de inzet van prikbusjes bij de onderwijslocaties. Daarnaast attenderen de scholen studenten op de mogelijkheid zich zonder afspraak te laten vaccineren. Op www.prikkenzonderafpraak.nl kunnen studenten zien waar zij direct een eerste prik kunnen krijgen. Het maken van een afspraak voor een vaccinatie is mogelijk via www.planjeprik.nl of door te bellen met de GGD. Scholen kunnen in overleg treden met de GGD om te bekijken op welke manier voorzien kan worden in de behoefte aan voorlichting over vaccineren.

Coronatoegangsbewijs

26. De overheid zet vanaf 25 september het coronatoegangsbewijs in voor alle horeca, evenementen en vertoningen van kunst en cultuur. Dit toegangsbewijs is verplicht voor iedereen vanaf 13 jaar.

- Voor horeca op de locatie van de instelling geldt dat er als het gaat om besloten eet- en drinkgelegenheden (zoals kantines voor personeel en studenten) niet gewerkt hoeft te worden met coronatoegangsbewijzen. Voor publieke gelegenheden (zoals een café of restaurant dat ook voor regulier publiek toegankelijk is) is dat wel vereist. Als er sprake is van leerwerkbedrijven zoals een café, restaurant of hotel waar studenten werken om leerervaring op te doen gelden studenten als werknemers en hoeven zij geen coronatoegangsbewijzen te tonen. Voor bezoekers van dergelijke gelegenheden is dat wel verplicht, als het om publieke gelegenheden gaat.
- Ook voor culturele activiteiten op de locatie van de instelling geldt dat geen coronatoegangsbewijzen nodig zijn zolang het om een besloten activiteit gaat, zonder regulier publiek van buiten de instelling. Als het om een publieke activiteit gaat waarbij wel bezoekers van buiten de instelling komen is het wel verplicht om met coronatoegangsbewijzen te werken.
- Docenten die hun studenten bezoeken in het kader van werk, bijv. voor begeleiding of voor een beoordeling, hoeven geen coronatoegangsbewijs te tonen.
- Bij open dagen hoeven ouders en leerlingen die de school bezoeken, geen coronatoegangsbewijs te laten zien omdat een open dag een onderwijsactiviteit is.

Planning

27. Lestijden van groepen worden aangepast zodat drukte bij aankomst/vertrek en tijdens leswisselingen zoveel mogelijk voorkomen wordt.
28. Door concentratie van activiteiten worden pauzes zoveel mogelijk voorkomen. Door spreiding van activiteiten worden ook pauzes gespreid om grote groepen studenten en medewerkers in en om het gebouw te voorkomen.

Toezicht

29. De school organiseert toezicht op de uitvoering van de maatregelen in deze richtlijn in gangen, overige verkeersruimtes, schoolterreinen, (brom-)fietsenstalling en parkeerterreinen van de school.

Privacy

30. Het is van belang dat onlineonderwijs uitgevoerd wordt in een veilige omgeving. Dat vraagt om (extra) aandacht voor privacy. Activiteiten dienen te voldoen aan de wet bescherming persoonsgegevens. Voor meer informatie hierover verwijzen we naar een aantal documenten:
  - <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/corona/onderwijs-tijdens-corona>
  - <https://www.mboraad.nl/corona-faq-privacy>
  - <https://www.aob.nl/nieuws/alles-wat-je-moet-weten-over-online-lessen-en-privacy/>
  - <https://www.fvov.nl/?p=11232>
  - <https://www.privacyopschool.nl/onderwijsopafstand/>